

In 'De Splijtzwam' laat De Levende Natuur experts de degens kruisen. In deze editie pleit de secretaris van de stichting **Natuurbegraafplaatsen-waaromniet.nl**, **Theodoor Sandberg** tegen natuurbegraafplaatsen. **Bram Calkhoven**, landschapsarchitect van **Natuurbegraafplaatsen van Waarde** betoogt dat deze begraafplaatsen juist een garantie bieden voor financiering én eeuwigdurende rust voor natuurgebieden.

Laatste rustpla

Theodoor Sandberg:

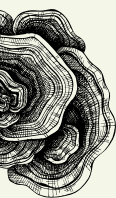
“Met natuurbegraven leggen we hypotheek op schaarse natuur”

In de Bonnenpolder, bij Hoek van Holland, zijn vergevorderde plannen voor een nieuwe natuurbegraafplaats, vlak naast een prachtig dwarsduin. Dat is om meerdere redenen een onzalig plan. Natuurbegraven is in ons land geïnitieerd door projectontwikkelaars. Die bedachten dat het een goed verdienmodel kon zijn om voor ongeveer € 15.000 per hectare bosgrond te kopen en daarvoor € 4.000 per graf maximaal vijfhonderd graven op te creëren. Dat genereert dus een omzet van € 2 miljoen! Deze projectontwikkelaars waren zo slim om daarbij een alliantie aan te gaan met een van de grootste terreineigenaren in ons land: Natuurmonumenten. Maar het argument dat zij met natuurbegraven het onderhoud van de natuur duurzaam kunnen financieren is niets minder dan *greenwashing*. In de boeken van de natuurbegraafplaatsen is een heel beperkt bedrag per hectare gereserveerd voor toekomstig onderhoud. Het is met name een verdienmodel. Onze stichting vindt dat je onbekommerd moet kunnen recreëren in ongerepte natuur. Beide gaan door natuurbegraven teloor. Onbekommerd gaat niet meer als je van de natuur tot in lengte van jaren een dodenakker maakt. En ongerept is het al helemaal niet meer: een lichaam brengt een enorme

hoeveelheid stikstof in de natuur. Tegen het eind van een leven worden mensen bovendien volgestopt met diverse medicijnen. Waterschappen hebben nu al de grootste moeite om een persistente stof als de pijnstiller diclofenac, een van de meest gebruikte geneesmiddelen, uit het water te krijgen. En wat te denken van al die kunstheupen en andere prothesen die tot in lengte van jaren in de grond zullen blijven? Om aan de wet op de lijkbezorging te voldoen, moeten graven een minimale afstand hebben tot het grondwater. Dat is in de natuur eigenlijk alleen op de hoge zandgronden te realiseren. Maar de belangrijkste klandizie zit natuurlijk juist in het laaggelegen westen van ons land. Dat er nu vergevorderde plannen zijn om in de Bonnenpolder een stuk grond op te hogen om daar ook een natuurbegraafplaats te kunnen maken, is veelzeggend: dit is marktdenken. Begraven in de natuur is in onze ogen geen uiting van liefde voor die natuur. Uit liefde zou je juist afstand moeten houden. We leggen met natuurbegraven een hypotheek op de schaarse natuur. Er is helemaal niets mis mee als je de natuur naar de begraafplaats wilt brengen; reserveer gerust een stuk op een bestaande dodenakker voor de natuur. Maar breng het begraven niet naar de ongerepte natuur.”

(Foto: Pixabay/Joggie)

ats in de natuur?

Bram Calkhoven:

“Natuurbegraven biedt een basis voor natuurbehoud en -ontwikkeling”

Een natuurbegraafplaats biedt een kans om nieuwe natuur te ontwikkelen of bestaande natuur op te waarderen. Juist door de bestemming als natuurbegraafplaats en de wet op de lijkbezorging die daarop van toepassing is, geniet deze natuur de best mogelijke bescherming. Door een stapeling van juridische zekerheden, kan men de 'eeuwigheid' zoveel mogelijk borgen. 'Eeuwigdurende grafurst' wordt in de wet op de lijkbezorging beschreven als een 'graf voor onbepaalde tijd', met een recht-hebbende op elk graf. Juridisch wordt dit vastgelegd in een notariële akte, waarin de rechthebbende en de grondeigenaar vastleggen dat de grond niet voor andere doeleinden dan natuur wordt gebruikt. Door het reserveren van een graf legt men dus een stukje natuur vast. Dat wordt vervolgens bekostigd door een substantieel deel van de baten van een natuurgraf in een toekomstfonds te storten. Dat toekomstfonds voorziet in de financiële middelen voor het natuurbeheer tot in lengte der dagen. De organisatie Natuurbegraafplaatsen van Waarde is ontstaan uit de wens om kennis en kunde van het beheren en ontwikkelen van natuurbegraafplaatsen te bundelen. Inmiddels gaat dat om tien natuurbegraafplaatsen. Dit helpt bij onze ambitie om de relatie van mens en

natuur te verbeteren, de oppervlakte en de kwaliteit van natuur te vergroten én om de maatschappelijke waardering van natuur te vergroten. Want begraven in de natuur gebeurt met veel respect voor die natuur. We begraven alleen vergankelijke materialen. Dat geldt voor zowel de kist als de kleding. Wat achterblijft in de bodem gaat geleidelijk op in de natuur. Medicijnenresten en dergelijke geven geen reden tot zorgen. Uit onderzoek is gebleken dat deze het lichaam doorgaans al verlaten via de gebruikelijke wegen, voordat iemand begraven wordt. In tegenstelling tot pacemakers worden protheses wel mee begraven, maar die zijn gemaakt van 'inerte' materialen. Die hebben dus per definitie geen invloed op de bodemgesteldheid. Op deze manier heeft natuurbegraven dus een grote positieve impact op de natuur. Onze begraafplaatsen voorzien nu al in het beheer en behoud van ruim 600 ha natuur.

Na het sluiten van een graf kan er een hooguit een boomschijf geplaatst worden bij wijze van monument. Deze boomschijf verteert langzaam en gaat geleidelijk op in de natuur. Daarmee staat de boomschijf symbool voor het rouwproces. Nadat de natuur het graf heeft overgenomen rest er niets dan de coördinaten en beschermde, waardevolle natuur.”